

HCR-002-001509

B. Com. (Sem. V) (CBCS) Examination

October - 2017

Accounting & Finance - V

(New Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 001509

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

૧ ધવલ ઇલેક્ટ્રિક કંપની લિ.નું તા. ૩૧.૦૩.૨૦૧૬ના રોજનું કાચું સરવૈયું ૨૦
નીચે મુજબ છે :

ઉધાર	રકમ રૂ.	જમા	રકમ રૂ.
૧૦%ના રોકાણો	૫૦,૦૦૦	પ્રેફ. શેરમૂડી	૫૦,૦૦૦
જમીન-મકાન	૭૦,૦૦૦	ઈક્વિટી શેરમૂડી	૧,૫૦,૦૦૦
યંત્રો	૯૦,૦૦૦	૧૦%ના ડિબેન્ડર્સ	૬૦,૦૦૦
મેઈન્સ	૩૦,૦૦૦	શેર પ્રીમિયમ	૨૪,૦૦૦
ટ્રાન્સફોર્મર્સ	૫૦,૦૦૦	લેણદારો	૧૦,૦૦૦
મીટર્સ	૧૫,૦૦૦	કન્ટી-જન્સી અનામત	૧૬,૦૦૦
ફર્નિચર્સ	૧૨,૦૦૦	મરામત અનામત	૫,૦૦૦
દેવાદારો	૧૬,૦૦૦	વીજળીનું વેચાણ	૯૦,૦૦૦
વહીવટી ખર્ચ	૨૫,૦૦૦	ઘસારા ફંડ	૩૦,૦૦૦
વીજળી ઉત્પાદન ખર્ચ	૨૫,૦૦૦	મીટર ભાડું	૧૦,૦૦૦
વીજળી વિતરણ ખર્ચ	૬,૦૦૦	રોકાણો પર વ્યાજ	૫,૦૦૦
ભાડું-વેરા	૫,૦૦૦	ચોખ્ખું મહેસૂલી ખાતું	
પગાર	૪,૦૦૦	(તા. ૧.૪.૨૦૧૫)	૧૦,૦૦૦
ડિબેન્ડર વ્યાજ	૩,૦૦૦		
મરામત ખર્ચ	૨,૦૦૦		
વીમા પ્રીમિયમ	૪,૦૦૦		
કાનૂની ખર્ચ	૨,૦૦૦		
વચગાળાનું ડિવિડન્ડ	૧૦,૦૦૦		
હાથ પર માલસામગ્રી	૨૦,૦૦૦		
હાથ પર રોકડ/બેન્ક	૨૧,૦૦૦		
	૪,૬૦,૦૦૦		૪,૬૦,૦૦૦

HCR-002-001509]

1

[Contd...

વધારાની માહિતી :

(૧) વર્ષ દરમ્યાન મૂડી-મિલકતોમાં નીચે મુજબ વધારો થયેલ છે :

ઈકિ. શેરમૂડી	રૂ. ૫૦,૦૦૦
મેઈન્સ	રૂ. ૧૦,૦૦૦
ટ્રાન્સફોર્મર્સ	રૂ. ૧૫,૦૦૦
જમીન-મકાન	રૂ. ૩૦,૦૦૦
યંત્રો	રૂ. ૩૨,૦૦૦

(૨) બધી મિલકતોની શરૂની બાકી પર ૫% લેખે ઘસારો ગણો.

(૩) દર વર્ષે મરામત અનામત ખાતે રૂ. ૫,૦૦૦ તથા કન્ટીન્જન્સી અનામત ખાતે રૂ. ૪,૦૦૦ લઈ જવામાં આવે છે.

ઉપરની વિગતો પરથી દ્વિલેખા પદ્ધતિ અનુસાર વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો.

અથવા

૧ મેસર્સ મેઘરાજ વિદ્યુત બોર્ડનું વેપારી પદ્ધતિથી તૈયાર કરેલ નીચે જણાવેલ ૨૦ સરવૈયા ઉપરથી દ્વિલેખા પદ્ધતિ મુજબનું ચોખ્ખું મહેસૂલી ખાતું, મૂડી આવક-જાવક ખાતું તથા સામાન્ય પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો :

મૂડી-દેવાં	રૂ.	મિલકત-લેણાં	રૂ.
સત્તાવાર શેરમૂડી :		જમીન-મકાન	
રૂ. ૧૦નો એક એવા		તા. ૧.૪.૧૫ ૭,૫૦,૦૦૦	
૩,૦૦,૦૦૦ ઈક્વિટી શેર	૩૦,૦૦,૦૦૦	ઉમેરો : વધારો ૧૦,૦૦૦	૭,૬૦,૦૦૦
બહાર પાડેલ અને ભરપાઈ		ફર્નિચર્સ	
શેરમૂડી :		તા. ૧.૪.૧૫ ૨૫,૦૦૦	
૨,૦૦,૦૦૦ શેર દરેક		ઉમેરો : વધારો ૧૦,૦૦૦	૩૫,૦૦૦
રૂ. ૧૦નો જેના શેરદીઠ		મીટર્સ	
રૂ. ૭.૫૦ ભરપાઈ ૧૫,૦૦,૦૦૦		તા. ૧.૪.૧૫ ૪,૦૦,૦૦૦	
વર્ષ દરમ્યાન		ઉમેરો : વધારો ૭૫,૦૦૦	૪,૭૫,૦૦૦
૨૫,૦૦૦ શેર પર		મેઈન્સ	
શેરદીઠ રૂ.૫ મંગાવેલ ૧,૨૫,૦૦૦	૧૬,૨૫,૦૦૦	તા. ૧.૪.૧૫ ૩,૫૦,૦૦૦	
ડિબેન્ચર્સ	૧૨,૫૦,૦૦૦	ઉમેરો : વધારો ૭૫,૦૦૦	૪,૨૫,૦૦૦
અનામત ફંડ	૫૦,૦૦૦	દેવાદારો	૨,૦૦,૦૦૦
સ્ટાફ પ્રો. ફંડ		સ્ટોર્સ	૩,૫૦,૦૦૦
(ગયા વર્ષના) ૧૩,૦૦૦		રોકાણો	૧,૫૦,૦૦૦
ઉમેરો : વધારો ૨,૦૦૦	૧૫,૦૦૦	બેન્ક સિલક	૫,૦૦,૦૦૦
લેણદારો	૫૦,૦૦૦	રોકડ સિલક	૨,૬૫,૦૦૦
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	૫૦,૦૦૦		
ન.નું. ખાતુ :			
તા. ૧.૪.૧૫ ની બાકી ૧૦,૦૦૦			
+ તા. ૩૧.૩.૧૬			
સુધીનો નફો ૧,૫૦,૦૦૦			
બાદ :	૧,૬૦,૦૦૦		
વચગાળાનું ડિવિડન્ડ ૩૦,૦૦૦			
સ્ટાફ પ્રો. ફંડ ૨,૦૦૦			
અનામત ફંડ ૮,૦૦૦	૧,૨૦,૦૦૦		
	૩૧,૬૦,૦૦૦		૩૧,૬૦,૦૦૦

- ૨ જયદીપ કોર્પોરેશન પાસે તા. ૧.૧.૨૦૧૬ના રોજ રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦ની ૧૨%ની ૨૦ સરકારી જામીનગીરીઓ હતી, જેની ચોપડા કિંમત રૂ. ૧,૪૦,૦૦૦ હતી. આ જામીનગીરીઓ પર દર વર્ષે ૩૧મી માર્ચ અને ૩૦મી સપ્ટેમ્બરના રોજ વ્યાજ ચૂકવાય છે.

તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૬ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ દરમ્યાન નીચેના વ્યવહારો થયા હતા :

તારીખ	દાર્શનિક કિંમત	દાર્શનિક કિંમત પર દલાલી	ભાવ રૂ.	નોંધ
૧.૫.૨૦૧૬	૬૦,૦૦૦	$\frac{૧}{૨}\%$	૮૮	વ્યાજ સહિત ખરીદી
૩૧.૫.૨૦૧૬	૧,૨૦,૦૦૦	૧%	૧૦૩	વ્યાજ સહિત વેચાણ
૧.૮.૨૦૧૬	૮૦,૦૦૦	૧%	૮૭	વ્યાજબાદ વેચાણ
૩૦.૧૧.૨૦૧૬	૨૦,૦૦૦	$\frac{૧}{૨}\%$	૮૮	વ્યાજબાદ ખરીદી

તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૬ના રોજ જામીનગીરીઓનો બજારભાવ રૂ. ૧૦૨ હતો. સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન ફિફો (FIFO) પદ્ધતિ મુજબ કરવામાં આવે છે.

ઉપરની વિગતો પરથી વર્ષ ૨૦૧૬નું જામીનગીરીનું ખાતું તૈયાર કરો. તમારી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે ગણવામાં આવશે.

અથવા

- ૨ શ્રી હુરકટ અને મહેશ્વરી પાસે તા. ૧-૪-૨૦૧૬ના રોજ રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ના ૨૦ ૧૨%ના ઓઈલ બોન્ડ હતા, જેની પડતર કિંમત રૂ. ૮૫,૦૦૦ હતી. વ્યાજ તા. ૩૦મી જૂન અને ૩૧મી ડિસેમ્બરના રોજ ચૂકવાય છે.

તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ દરમ્યાન ૧૨%ના ઓઈલ બોન્ડના નીચે દર્શાવ્યા મુજબના વ્યવહારો થયા હતા :

તારીખ	દાર્શનિક કિંમત રૂ.	ભાવ રૂ.	નોંધ
૧.૮.૨૦૧૬	૧,૦૦,૦૦૦	૮૬	વ્યાજ સહિત ખરીદી
૧.૮.૨૦૧૬	૬૦,૦૦૦	૮૫	વ્યાજબાદ વેચાણ
૧.૧૨.૨૦૧૬	૮૦,૦૦૦	૮૭	વ્યાજબાદ ખરીદી
૧.૩.૨૦૧૭	૫૦,૦૦૦	૧૦૧	વ્યાજ સહિત વેચાણ

ખરીદ વેચાણના વ્યવહારમાં બજાર કિંમત પર ૧% લેખે દલાલી ગણો. સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન પ્રથમ આવે તે પ્રથમ જાય (FIFO) પદ્ધતિ મુજબ કરવામાં આવે છે.

શ્રી હુરકટ અને મહેશ્વરીના ચોપડામાં તા. ૩૧.૩.૨૦૧૭ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું ૧૨% ઓઈલ બોન્ડનું ખાતું તૈયાર કરો.

- ૩ હાલાશી ફૂડ્ઝના કારખાનામાં તા. ૩૧-૮-૨૦૧૬ના રોજ આગ લાગી, ૧૫
બધો જ માલ બળી ગયો. તેમણે રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦ની વીમા પોલિસી લીધી હતી.
નીચેની માહિતીના આધારે વીમાના દાવાની રકમ નક્કી કરો :

વિગત	૨૦૧૩	૨૦૧૪	૨૦૧૫	૨૦૧૬
શરૂઆતનો સ્ટોક	૪૫,૦૦૦	૬૦,૦૦૦	૭૫,૦૦૦	૧,૦૦,૦૦૦
વેચાણ	૫,૦૦,૦૦૦	૬,૫૫,૦૦૦	૭,૮૫,૦૦૦	-
ખરીદી	૩,૫૦,૨૦૦	૩,૭૫,૫૦૦	૬,૩૦,૫૦૦	-
ખરીદ પરત	૨,૦૦૦	૩,૦૦૦	૧,૦૦૦	-
વેચાણ પરત	૧૦,૦૦૦	૫,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	-

૨૦૧૬ના વર્ષના વેચાણ અને ખરીદીમાં વર્ષ ૨૦૧૫ના ચોખ્ખા વેચાણના ૨૦% અને ચોખ્ખી ખરીદીના ૨૦%નો વધારો થયો છે. ૨૦૧૬ના વર્ષમાં વેચાણ પરત કે ખરીદ પરત નથી. ૨૦૧૬ માટે કાચા નફાનો દર અગાઉના ત્રણ વર્ષના કાચા નફાની સરેરાશ મુજબ ગણવામાં આવે છે.

અથવા

- ૩ (અ) નાણાકીય લિવરેજ અને કાર્યકારી લિવરેજનો અર્થ સમજાવી, નાણાકીય ૧૦
લિવરેજ અને કાર્યકારી લિવરેજ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
(બ) લિવરેજના ફાયદાઓ જણાવો. ૫
- ૪ ટૂંક નોંધ લખો : (કોઈ પણ ત્રણ) ૧૫
(૧) સ્થિર રિવિઝન્ડ નીતિ
(૨) વોલ્ટરનું રિવિઝન્ડ મોડલ
(૩) સરેરાશ કલમ
(૪) રિવિઝન્ડ ચુકવણી પરના બંધનો
(૫) વ્યાજ સહિત અને વ્યાજબાદના વ્યવહારો.

ENGLISH VERSION

Instruction : Marks for each question are shown on right side.

- 1 The following is the trial balance of Dhaval Electric Co. Ltd. as on 31.3.2016. **20**

Debit Balance	Amount Rs.	Credit Balance	Amount Rs.
10% Investments	50,000	Prof. Share Capital	50,000
Land-Building	70,000	Equity Share Capital	1,50,000
Machinery	90,000	10% Debentures	60,000
Mains	30,000	Share Premium	24,000
Transformers	50,000	Creditors	10,000
Meters	15,000	Contingency Reserve	16,000
Furnitures	12,000	Repairing Reserve	5,000
Debtors	16,000	Sale of Electricity	90,000
Administrative Exp.	25,000	Depreciation Fund	30,000
Cost of generation of electricity	25,000	Meter Rent	10,000
Cost of distribution of electricity	6,000	Interest on Investment	5,000
Rent and Taxes	5,000	Net Revenue A/c. (1.4.2015)	10,000
Salaries	4,000		
Repairing Exp.	2,000		
Interest on Debentures	3,000		
Insurance Premium	4,000		
Legal Exp.	2,000		
Interim dividend	10,000		
Stores on hand	20,000		
Cash on bank/hand	21,000		
	4,60,000		4,60,000

Additional Information :

- (1) Following increase took place in capital-assets during the year :

Equity share capital	Rs. 50,000
Mains	Rs. 10,000
Transformers	Rs. 15,000
Land and Building	Rs. 30,000
Machinery	Rs. 32,000

- (2) Calculate depreciation at 5% on opening balance of all assets.
- (3) Provide Rs. 5,000 for repairing reserve and Rs. 4,000 for contingency reserve.
- Prepare Final Account as per Double Accounting system.

OR

- 1 The balance sheet of Meghraj Vidhyut Board prepared as per single account system is given below. **20**
- Prepare Net Revenue Account, Capital Income and Expenditure Account and General Balance Sheet as per double accounting system.

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Authorized share Capital 3,00,000 eq. shares of Rs. 10 each	30,00,000	Land and Building : 1.4.15 7,50,000 + Addition <u>10,000</u>	7,60,000
Issued and paid up Capital 2,00,000 shares of Rs. 10 each, Rs. 7.50 paid up 15,00,000 + 25,000 shares Rs. 5 called each shares during the year 1,25,000	16,25,000	Furnitures : 1.4.15 25,000 +Addition <u>10,000</u> Meters : 1.4.15 4,00,000 + Addition <u>75,000</u> Mains : 1.4.15 3,50,000 + Addition <u>75,000</u>	35,000 4,75,000 4,25,000
Debentures	12,50,000	Debtors	2,00,000
Reserve Fund	50,000	Stores	3,50,000
Staff Provident Fund : Previous Year 13,000 + Addition <u>2,000</u>	15,000	Investments	1,50,000
Creditors	50,000	Bank Balance	5,00,000
Bank Overdraft	50,000	Cash Balance	2,65,000
Profit and Loss A/c.: 1.4.15 10,000 + Profit up to 31.3.16 <u>1,50,000</u> Less : 1,60,000 Interim Dividend 30,000 Staff Prov. Fund 2,000 Reserve Fund <u>8,000</u>	1,20,000		
	31,60,000		31,60,000

- 2 On 1.1.2016, Jaydeep Corporation had 12% Government Securities, having Face value of 1,50,000 and Book value of Rs. 1,40,000. Interest is paid on 31st March and 30th September. 20

The following transactions took place for the year ended on 31.12.2016.

Date	Face Value Rs.	Brokerage on Face Value	Rate Rs.	Remarks
1.5.2016	60,000	$\frac{1}{2}\%$	99	Cum-Int. Purchase
31.5.2016	1,20,000	1%	103	Cum-Int. Sale
1.8.2016	80,000	1%	97	Ex-Int. Sale
30.11.2016	20,000	$\frac{1}{2}\%$	99	Ex-Int. Purchase

The market value of securities was Rs. 102 as on 31.12.2016.

Stock is valued as per FIFO method.

From the above details, prepared Govt. Securities Account for the year 2016. Working note would be considered as a part of answer.

OR

- 2 Shri Hurkat and Maheshwary had 12% oil bonds as on 1.4.2016, which Face value was Rs 1,00,000 and cost value of Rs. 95,000. Interest is paid on 30th June and 31st December. 20

Following transactions of 12% oil bonds were incurred during the year ending on 31.3.2017.

Date	Face Value Rs.	Price Rs.	Remarks
1.8.2016	1,00,000	96	Cum-interest Purchase
1.9.2016	60,000	95	Ex-Interest Sale
1.12.2016	80,000	97	Ex-Interest Purchase
1.3.2017	50,000	101	Cum-Interest Sale

Brokerage is calculated at 1% on market value in each transaction of purchase and sale. Stock is valued as per First in First out (FIFO) method.

Prepare 12% Oil Bonds Account for the year ending on 31.3.2017 in the books of Shri Hurkat and Maheshwary.

- 3** Fire took place in the factory of Halani Foods on **15**
 31.8.2016, all goods destroyed. They have taken a policy of
 fire claim of Rs. 2,00,000. From the following informations
 calculate the amount of Fire claim :

Particulars	Year	Year	Year	Year
	2013	2014	2015	2016
Opening Stock	45,000	60,000	75,000	1,00,000
Sales	5,00,000	6,55,000	7,85,000	-
Purchases	3,50,200	3,75,500	6,30,500	-
Purchase Return	2,000	3,000	1,000	-
Sales Return	10,000	5,000	10,000	-

In the year 2016 comparatively to year 2015, sales and purchase increased by 20% of net sales and net purchase. There is no sales return and purchase return in the year 2016. The gross profit rate will be decided by average gross profit rate of last three years.

OR

- 3** (a) Explain the meaning of Financial Leverage and **10**
 Operating Leverage. Discuss the difference between them.
 (b) Discuss advantages of leverage. **5**
- 4** Write short notes : (any three) **15**
- (1) Fixed Dividend Policy
  - (2) Volter model of Dividend
  - (3) Average Clause
  - (4) Constraints on paying dividend
  - (5) Cum-interest and Ex-interest transactions.